РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

10 септември 2009 година *

По дело C-199/08

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Oberster Gerichtshof (Австрия) с акт от 23 април 2008 г., постъпил в Съда на 15 май 2008 г., в рамките на производство по дело

Erhard Eschig

срещу

UNIQA Sachversicherung AG,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: г-н C. W. A. Timmermans, председател на състав, г-н J.-C. Bonichot, г-н J. Makarczyk, г-н P. Kūris и г-жа C. Toader (докладчик), съдии,

* Език на производството: немски.

генерален адвокат: г-жа V. Trstenjak,
секретар: г-н K. Malacek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 11 март 2009 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за г-н Eschig, от адв. E. Salpius, Rechtsanwalt,

— за UNIQA Sachversicherung AG, от адв. M. Paar, Rechtsanwalt,

— за австрийското правителство, от г-жа C. Pesendorfer и г-н J. Bauer, в качеството на представители,

— за чешкото правителство, от г-н M. Smolek, в качеството на представител,

— за Комисията на Европейските общности, от г-жа N. Yerrell и г-н G. Braun, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 14 май 2009 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Настоящото преюдициално запитване се отнася до тълкуването на член 4, параграф 1 от Директива 87/344/ЕИО на Съвета от 22 юни 1987 година относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно застраховките за съдебни разноски (ОВ L 185, стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 1, стр. 186).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-н Eschig и застрахователно дружество UNIQA Sachversicherung AG (наричано по-нататък „UNIQA“) относно покритието на някои разноски за адвокат и относно действителността на клауза, която се съдържа в общите условия на застраховка на правни разноски и предоставя право на застрахователя, в случаите когато интересите на няколко притежатели на полици са насочени срещу едни и същи лица и са основани на идентична или сходна причина, да ограничи престацията си до провеждането на „пилотен“ процес или евентуално до колективни искове или други колективни форми на защита от избрани от него юридически представители.

Правна уредба

Общностна правна уредба

3 Единадесето и дванадесето съображение от Директива 87/344 гласят следното:

„като има предвид, че интересът на лицата със застрахователно покритие за съдебни разноски [другаде в текста „правни разноски“] означава, че застрахованото лице трябва да може да избира адвокат или друго подходящо квалифицирано лице съгласно националното законодателство при всякакво разследване или производство [другаде в текста „съдебно или административно производство“], и във всеки случай на възникване на конфликт на интереси;

като има предвид, че на държавите членки следва да бъде предоставен избор да освобождават предприятията от задължението да предоставят на застрахованото лице свободно да избира адвокат, ако застраховката за съдебни разноски е ограничена до случаи, произтичащи от употребата на пътни превозни средства на тяхна територия, и ако са спазени други ограничителни условия.“

4 Член 3 от Директива 87/344 гласи:

„1. Покритието за съдебни разноски е предмет на отделен договор от този, който се съставя за другите категории застраховки или се регламентира в отделна част от една обща полица, в която се посочва естеството на покритите съдебни разноски и, по искане на държавата членка, размерът на съответната премия.

2. Всяка държава членка предприема необходимите мерки, за да осигури, че установените на нейна територия предприятия приемат, в зависимост от наложения от държавата членка избор или по техен собствен избор, ако държавата членка е съгласна с това, най-малко едно от следните решения, които представляват алтернативи:

а) предприятието гарантира, че нито един член на персонала, който се занимава с управление на исковете за съдебни разноски или с правни консултации във връзка с тях, същевременно не извършва сходна дейност:

— ако предприятието е смесено, за друг клас във връзка, с която предприятието извършва сделки, [да се чете: „ако предприятието извършва различни видове застраховане, дейност по друг вид застраховане,“]

— независимо дали предприятието е такова с множество съставни единици [да се чете: „независимо дали предприятието извършва различни видове застраховане“] или е специализирано в друго предприятие, което е финансово, търговски или административно свързано с първото предприятие, и което извършва застраховки по една [един] или повече от останалите класове, посочени в Директива 73/239/ЕИО;

б) предприятието възлага управлението на исковете във връзка със застраховки за съдебни разноски на предприятие, което има самостоятелна правосубектност. Това предприятие се посочва в отделния договор или в отделната част съгласно параграф 1. Ако предприятието със самостоятелна правосубектност е свързано с предприятие, което извършва застраховки по една [един] или повече от останалите класове, посочени в точка А от приложението към Директива 73/239/ЕИО, членовете на персонала на предприятието, които се занимават с обработката на искове или с правни консултации във връзка с тази обработка, не могат едновременно да упражняват същата или сходна дейност в друго предприятие. В допълнение държавите членки могат да налагат същите изисквания по отношение на членовете на управителния орган;

в) в договора предприятието позволява на застрахованото лице правото да възлага защитата на интересите си от момента, в който лицето има право да

предявява иск срещу застрахователя по силата на полицата [да се чете: „от момента, в който лицето има право да поиска намесата на застрахователя по силата на полицата“], на адвокат по негов избор или до степента, до която националното право позволява, на друго лице с подходяща квалификация.

3. Независимо от възприетото решение интересът на лицата със застрахователно покритие за съдебни разноски се счита за гарантиран по равностоен начин по силата на настоящата директива.“

5 Текстът на член 4 от Директива 87/344 гласи:

„1. Във всеки договор за застраховка за съдебни разноски изрично се признава, че:

а) когато се допуска адвокат или друго подходящо квалифицирано лице съгласно националното право да защитава, да представлява или да обслужва интересите на застрахованото лице при евентуално разследване или производство, това застраховано лице е свободно да избира такъв адвокат или друго лице;

б) застрахованото лице е свободно да избира адвокат или всяко друго подходящо квалифицирано лице, в зависимост от неговите предпочитания и до степента, до която националното право позволява, да обслужва интересите му в случай на възникване на конфликт на интереси.

2. Адвокат означава всяко лице, което има право да упражнява професионалната си дейност под едно от названията, предвидени в Директива 77/249/ЕИО на Съвета от 22 март 1977 година относно улесняването ефективното упражняване от адвокатите на свободата на предоставяне на услуги.“

6 Член 5 от Директива 87/344 предвижда:

„1. Всяка държава членка може да предвижда освобождаване от прилагането на член 4, параграф 1 за застраховките за съдебни разноски, ако са изпълнени следните условия:

а) застраховката е ограничена до случаи, произтичащи от употребата на пътни превозни средства на територията на съответната държава членка;

б) застраховката е свързана с договор за предоставяне на помощ в случай на злополука или повреда, свързана с пътно превозно средство;

в) нито застрахователят на съдебните разноски, нито застрахователят на помощта не извършва никакви категории застраховки за гражданска отговорност;

г) предприети са мерки правните консултации и представителството на всяка от страните в спор да се осъществяват от напълно независими адвокати, когато тези страни са застраховани за съдебни разноски при един и същ застраховател.

2. Предоставян[е]то на освобождаване от държава членка на предприятие в съответствие с параграф 1 не засяга прилагането на член 3, параграф 2.“

7 Член 6 от Директива 87/344 гласи:

„Държавите членки предприемат всички подходящи мерки, за да гарантират, че, без да се засяга всяко право на обжалване пред евентуално предвиден от националното право съдебен орган, се предвижда арбитражна или друга процедура, която осигурява съпоставими гаранции за обективност, и с помощта на която в случай на различия в мненията на застраховател на съдебни разноски и застраховано при него лице може да се вземе решение за позицията, която следва да възприеме с цел разрешаване на спора.

В застрахователния договор трябва да е посочено[…] правото на застрахованото лице да прибягва до такава процедура.“

8 Текстът на член 7 от Директива 87/344 гласи:

„При възникване на конфликт на интереси или при несъгласие относно уреждането на спора застрахователят на съдебни разноски, или по целесъобразност, отделът за уреждане на искове информира застрахованото лице за:

— посоченото в член 4,

— възможността за прибягване до посочената в член 6 процедура.“

Национална правна уредба

9 Правилото за свободен избор на представител от лицето, застраховано за правни разноски, е предвидено в член 158k от австрийския закон от 2 декември 1958 г., изменен със Закона от 11 февруари 1993 г. за застрахователните договори (Versicherungsvertragsgesetz, наричан по-нататък „VersVG“), който е приет с оглед транспонирането на член 4 от Директива 87/344.

10 Член 158k от VersVG гласи:

„1. Притежателят на полица има право по свой избор да упълномощи лице, притежаващо професионална квалификация да осъществява процесуално представителство, което да го представлява в съдебни или административни производства. Освен това той може по свой избор да упълномощи адвокат, за да защитава законните му интереси в случай на конфликт на интереси със застрахователя.

2. В застрахователния договор е възможно да се предвиди, че притежателят на полица може да упълномощи в съдебни или административни производства да го представляват само лица, които имат право да осъществяват представителство по занятие и притежават кантора по мястото на първоинстанционната юрисдикция или администрация, компетентна по отношение на разглежданото производство. Ако на това място няма поне четири такива лица, които имат там кантора, правото на избор трябва да се разшири до лицата от района на първоинстанционната юрисдикция, където се намира съответният орган.

3. Правото на свободен избор, признато на притежателя на полица съгласно параграф 1, първо изречение се прилага, когато той иска да бъде подпомаган от юридически представител в административно или съдебно производство; в случай на конфликт на интереси следва да се приложи признатото във второто изречение от същия параграф право. Ако застрахователят възложи на друго предприятие управлението на вредите, задължението за информиране се отнася и до това предприятие.“

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

11 Г-н Eschig, австрийски гражданин, сключва с UNIQA договор за застраховка на правни разноски, в който е уговорено да се прилагат общите условия на застраховане на правни разноски („Allgemeine Bedingungen für die Rechtsschutz Versicherung“, наричани по-нататък „ARB 1995“).

12 Съгласно член 6.7.3 от ARB 1995:

„В случаите, когато за защита на законните си интереси множество притежатели на полици имат застрахователно покритие въз основа на един или повече застрахователни договори и по идентична или сходна причина интересите им са насочени срещу едно/и и също/и лице/а, застрахователят има право първоначално да ограничи престацията си до извънсъдебна защита на законните интереси на притежателите на полици и до воденето на необходимите „пилотни“ дела от избрани от него юридически представители.

В случаите или от момента, когато тези мерки не предоставят на притежателите на полици достатъчна защита срещу загубване на правата им, и по-специално при предстоящо изтичане на давност, застрахователят понася и разходите, свързани с колективни искове или с други колективни форми на съдебна и извънсъдебна защита на техните интереси от избрани от него юридически представители.“

13 Г-н Eschig, както и няколко хиляди други инвеститори, част от които имат застраховка на правни разноски в UNIQA, инвестират пари в инвестиционните предприятия AMIS Financial Consulting AG и AMIS Asset Management Investment Services AS, които впоследствие изпадат в неплатежоспособност.

14 Поради това г-н Eschig упълномощава адвокатското дружество „Salpius Rechtsanwalts GmbH“ да го представлява в няколко производства, сред които са производството по несъстоятелност на посочените дружества, наказателното преследване срещу техните органи, както и производство, образувано срещу Република Австрия, която той упреква в липса на надзор върху финансовите пазари.

15 Г-н Eschig иска от UNIQA да потвърди, че миналите и бъдещи действия на избраните от него адвокати са покрити от застраховката на правни разноски.

16 UNIQA отхвърля искането, като се основава на разпоредбите на член 6.7.3 от ARB 1995.

17 Г-н Eschig предявява пред Landesgericht Salzburg иск, с който иска да се установи, на първо място, че UNIQA е длъжно да поеме разноските, свързани с действията на адвокатите му в минали и бъдещи производства, и на второ място, че член 6.7.3 от ARB 1995 е недействителен и поради това не е част от договора за застраховка на правни разноски.

18 Тази юрисдикция отхвърля иска, като посочва, че член 6.7.3 от ARB 1995 не нарушава член 158k от VersVG, тълкуван в светлината на член 4, параграф 1 от Директива 87/344, а напротив, го допълва и дава решение за случаите на колективни вреди.

19 Г-н Eschig подава жалба срещу това решение, която Oberlandesgericht Linz отхвърля. Въззивната юрисдикция по-специално приема, че предвиденото в член 6.7.3 от ARB 1995 ограничение е в съответствие с Директива 87/344.

20 Oberster Gerichsthof, пред който е подадена ревизионна жалба срещу последното решение, иска да установи как следва да се тълкува член 4 от Директива 87/344.

21 От една страна, запитващата юрисдикция установява, че буквалното тълкуване на член 4 от тази директива и фактът, че член 5 от същата предвижда само едно изключение от принципа за свободен избор на представител, подкрепят становището на г-н Eschig.

22 От друга страна, според посочената юрисдикция с телеологичното тълкуване на член 4 се извеждат няколко основания за правото на застрахователя да избира юридически представител от името на застрахованите лица, когато голяма част от тях са увредени от едно и също събитие.

23 Така, след като разходите за колективен иск били значително по-ниски отколкото при множество отделни искове, имало опасност застрахователните дружества да покриват колективни вреди единствено ако могат сами да определят юридическия представител на всички застраховани лица.

24 Освен това член 6.7.3 от ARB 1995 допълвал установения в Директива 87/344 принцип на свободен избор на представител.

25 Запитващата юрисдикция иска да се установи и кои са подходящите критерии за определяне на понятието „колективна вреда“. Според нея клауза, която дава право на застрахователя да избере юридическия представител, когато става въпрос за „множество застраховани лица“, изглежда в противоречие с целите и с изискванията на Директива 87/344.

26 При тези условия Oberster Gerichtshof решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1. Следва ли член 4, параграф 1 от Директива 87/344 […] да се тълкува в смисъл, че не допуска клауза, която се съдържа в общите застрахователни условия на даден застраховател на правни разноски, по силата на която същият има право да избира юридически представител при настъпване на едно и също застрахователно събитие, от което са увредени голям брой притежатели на полици (например неплатежоспособност на предприятие, предоставящо услуги по посредничество и търговия с ценни книжа) и която клауза поради това ограничава правото на отделния притежател на полица на свободен избор на адвокат (т.нар. „клауза за колективни вреди“)?

2. При отрицателен отговор на първия въпрос: при какви условия са налице „колективни вреди“, които по смисъла (или в допълнение) на посочената директива дават право застрахователят да избере юридически представител вместо притежателя на полицата?“

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

27 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 4, параграф 1, буква а) от Директива 87/344 трябва да се тълкува в смисъл, че когато голям брой притежатели на полици са увредени от едно и също събитие, застрахователят на правни разноски може да запази правото сам да избере юридическия представител на всички засегнати застраховани лица.

Становища, представени на Съда

28 Г-н Eschig, както и австрийското и чешкото правителство, считат, че член 4, параграф 1, буква а) от тази директива трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска тълкуване на националната правна уредба, съгласно което застрахователят може да запази правото да избере представителя, когато множество застраховани лица са увредени от едно и също събитие.

29 Член 4, параграф 1, буква а) от посочената директива имал общо действие и предвиждал специална гаранция за лицата, застраховани за правни разноски, която не била свързана с предотвратяването или премахването на конфликти на интереси. Поради това било недопустимо ограничение като разглежданото в главното производство, което имало телеологичен характер или било обосновано с финансовите интереси на застрахователите.

30 UNIQA и Комисията на Европейските общности са на обратното становище.

31 По същество те считат, че член 4, параграф 1, буква а) от Директива 87/344 не предоставя на лицето, застраховано за правни разноски, самостоятелно право да избере свободно представителя си. Следователно това право можело да се ограничава, по-специално когато голям брой застраховани лица са увредени от едно и също събитие. Те основават доводите си с целта и контекста на Директива 87/344, както и с член 4, параграф 1, буква а) във връзка с член 3, параграф 2 и с член 5 от тази директива, разглеждани в светлината на съображенията на същата.

32 В този смисъл UNIQA и Комисията изтъкват, че основната цел на Директива 87/344 е да се избягват или да се премахват конфликтите на интереси между застрахованите за правни разноски лица и застрахователите и за тази цел тя предоставяла на държавите членки избор между три възможности. Те можели да изберат системата на задължително специализиране, посочена в осмото съоб-

ражение от Директива 87/344, да уредят договорите в съответствие с член 3, параграф 1 от Директива 87/344 или да приложат някое от решенията, предвидени в член 3, параграф 2 от същата.

33 Предвиденият в член 4, параграф 1, буква а) от Директива 87/344 принцип на свободен избор на представител се прилагал единствено в случаите, посочени в член 3, параграф 2, буква в) от споменатата директива.

34 Според Комисията, ако член 4, параграф 1, буква а) от посочената директива се прилагаше към всички решения, предвидени в член 3, параграф 2 от същата, то първите две решения биха били ирелевантни и сведени просто до допълнителни разпоредби, тъй като решението по член 3, параграф 2, буква в) от въпросната директива би се приложило във всички случаи.

35 UNIQA основава доводите си и с текста на единадесетото съображение от Директива 87/344, в което се признавало правото да се избира свободно представител във всеки случай на възникване на конфликт на интереси. Ето защо следвало да се заключи, че при липса на конфликт на интереси правото на свободен избор на представител не съществувало.

36 Освен това UNIQA изтъква, че през 1987 г. — годината на приемане на Директива 87/344 — разсъжденията се отнасяли единствено до индивидуалните вреди и до защитата на увредените при настъпването им лица, така че тази директива не уреждала колективните вреди.

37 По-нататък, предвиденото в член 5 от Директива 87/344 изключение доказвало, че изключенията от правото на свободен избор на представител са възможни и законосъобразни. Според UNIQA посоченият член представлява не абсолютно изключение, а просто пример. Поради това то счита, че невземането предвид на

колективните вреди налага в интерес на застрахованите за правни разноски лица да се пристъпи към тълкуване по аналогия на член 5 от споменатата директива.

Отговор на Съда

38 Най-напред следва да се напомни постоянната практика на Съда, съгласно която при тълкуването на разпоредба на общностното право трябва да се взема предвид не само нейното съдържание, но и нейният контекст и целите на правната уредба, от която тя е част (вж. Решение от 17 ноември 1983 г. по дело Merck, 292/82, Recueil, стр. 3781, точка 12, Решение от 21 февруари 1984 г. по дело St. Nikolaus Brennerei und Likörfabrik, 337/82, Recueil, стр. 1051, точка 10, Решение от 14 октомври 1999 г. по дело Adidas, C-223/98, Recueil, стр. I-7081, точка 23, Решение от 14 юни 2001 г. по дело Kvaerner, C-191/99, Recueil, стр. I-4447, точка 30, както и Решение от 7 юни 2005 г. по дело VEMW и др., C-17/03, Recueil, стр. I-4983, точка 41).

39 В това отношение следва да се отбележи, че от преамбюла на Директива 87/344 е видно, че тя е насочена, от една страна, към улесняване на свободата на установяване на застрахователните дружества чрез премахване на пречките, възникващи вследствие на националните правни уредби, които забраняват едновременното извършване на застраховане на правни разноски с други видове застраховане, и от друга страна, към защита на интересите на притежателите на полици, по-специално като във възможно най-голяма степен се избягват евентуалните конфликти на интереси и като се дава възможност за разрешаване на споровете между застрахователи и застраховани лица.

40 За тази цел с посочената директива са въведени, от една страна, мерки с организационен и с договорен характер, а от друга, някои специфични гаранции в полза на застрахованите лица.

41 Що се отнася до мерките с организационен и договорен характер, член 3, параграф 2 от Директива 87/344 дава възможност на застрахователите да управляват исковете чрез отделен персонал в рамките на същото предприятие

или да възложат управлението на исковете на предприятие, което има самостоятелна правосубектност. Нещо повече член 3, параграф 2, буква в) от споменатата директива позволява да се избегнат конфликтите на интереси, като предоставя на застрахованото лице свободата да избере представител от момента, в който е съобщено за настъпването на застрахователно събитие.

42 Съгласно член 3, параграф 3 от Директива 87/344 за всяко от тези решения се счита, че гарантира по равностоен начин интереса на лицата, застраховани за правни разноски. Всяка държава членка следва да гарантира, че установените на нейната територия застрахователни дружества са възприели поне едно от тези алтернативни решения. Тя все пак може да наложи едно от споменатите решения или да остави свобода на предприятията да изберат измежду няколко алтернативни решения.

43 В допълнение член 3, параграф 1 от Директива 87/344 предвижда, че застраховката на правни разноски трябва да бъде предмет на отделен договор от този, който се съставя за другите категории застраховки, или да се регламентира в отделна част от една обща полица, в която се посочва естеството на застраховката. Държавите членки могат да задължат застрахователите да посочват и съответната премия за застраховката на правни разноски.

44 По отношение на специфичните гаранции тази директива признава правото на застрахованите лица на свободен избор на представител в производствата по член 4, буква а) от нея или съгласно същия член, буква б), когато възникне конфликт на интереси.

45 Както е видно от членове 4, 6 и 7 от Директива 87/344, разгледани заедно, целите на признатите в тях права на застрахованите лица са да се предостави широка защита на интересите на застрахованото лице, без да се ограничават до случаите, когато възниква конфликт на интереси.

46 Следва също да се констатира, че от текста на членове 3—5 от Директива 87/344, както и от контекста на същата директива, е видно, че правото на свободен избор на представител е признато на всеки притежател на полица по общ и независим начин в границите, определени от всеки един от тези членове.

47 В този смисъл следва да се напомни, на първо място, че член 4, параграф 1 от Директива 87/344 признава на застрахованото лице правото на избор на представител, но с изключение на случаите, когато възниква конфликт на интереси, ограничава това право до съдебните или административните производства. Употребата на прилагателното „всеки“, както и времето на глагола „признавам“, обозначават общото действие и задължителната сила на тази норма.

48 На второ място, следва да се подчертае, че тази разпоредба определя минималното равнище на свобода, която трябва да бъде предоставена на застрахованото лице, независимо към коя от предвидените в член 3, параграф 2 от споменатата директива възможности се придържа застрахователното дружество.

49 В това отношение следва да се констатира, че мерките, предвидени в член 3, параграф 2, букви а) и б) от Директива 87/344, запазват приложното си поле дори в случаите, когато от член 4, параграф 1, буква а) от споменатата директива се извежда самостоятелно право на застрахованото за правни разноски лице да избира свободно представителя си.

50 Всъщност решението, предвидено в член 3, параграф 2, буква в) от Директива 87/344, дава по-широки права на застрахованите лица, отколкото член 4, параграф 1, буква а) от тази директива. Така последната разпоредба предвижда правото на свободен избор на представител само при образуване на съдебно или административно производство. Напротив, съгласно решението, предвидено в член 3, параграф 2, буква в) от посочената директива, застрахованото лице може да възлага защитата на интересите си на представител от момента, в който има право да поиска намесата на застрахователя по силата на застрахователния договор, следователно и преди каквото и да е съдебно или административно производство.

51 Нещо повече предложеното от UNIQA и от Комисията тълкуване би довело до отпадане на приложното поле на член 4, параграф 1, буква а) от Директива 87/344. Всъщност, в случай че се упражни предвидената в член 3, параграф 2, буква в) от споменатата директива възможност, правото на свободен избор на представител би съществувало и преди каквото и да е административно или съдебно производство. Ако член 4, параграф 1, буква а) от въпросната директива намираше приложение само в случаите, когато в действителност е възприето посоченото първо предложение, член 4, параграф 1, буква а) от Директива 87/344 би бил изпразнен от каквото и да е нормативно съдържание.

52 Освен това в единадесетото съображение от Директива 87/344 се потвърждава, че правото на свободен избор на представител в рамките на съдебно или административно производство не е свързано с възникването на конфликт на интереси.

53 В това отношение думите „und zwar immer“, използвани в текста на немски език на посоченото съображение от Директива 87/344, наистина биха могли да се тълкуват като свързващи правото на свободен избор на представител с възникването на конфликт на интереси. Въпреки това подобно тълкуване не може да служи като основание за ограничително тълкуване на член 4, параграф 1, буква а) от споменатата директива.

54 Първо, според постоянната съдебна практика необходимостта от еднакво тълкуване на общностните директиви изключва възможността в случай на съмнение текстът на дадена разпоредба да се разглежда отделно, а напротив, изисква да се тълкува и прилага в светлината на текстовете на останалите официални езици (вж. в този смисъл Решение от 2 април 1998 г. по дело EMU Tabac и др., C-296/95, Recueil, стр. I-1605, точка 36, Решение от 17 юни 1998 г. по дело Mecklenburg, C-321/96, Recueil, стр. I-3809, точка 29, както и Решение от 26 май 2005 г. по дело Kingscrest Associates и Montecello, C-498/03, Recueil, стр. I-4427, точка 26).

55 Както обаче се подчертава в точка 71 от заключението на генералния адвокат, от сравнението на текстовете на различните езици следва, че правото да се избере свободно представител в рамките на каквото и да е съдебно или административно производство е признато независимо от възникването на конфликт на интереси.

56 Второ, както посочва Комисията, ако думите „und zwar immer“ се тълкуват в предложения от UNIQA смисъл, разпоредбите на член 4, параграф 1, буква а) от Директива 87/344 ще бъдат лишени от съдържание, тъй като нормативното им съдържание вече е възпроизведено в член 4, параграф 1, буква б) от нея.

57 Трето, както се подчертава в точка 73 от заключението на генералния адвокат, нито в първоначалното предложение за директивата на Комисията, нито в другите подготвителни актове се съдържат данни, че с член 4, параграф 1, буква а) от Директива 87/344 общностният законодател е искал единствено да създаде допълнителен инструмент за премахването на конфликти на интереси, а не независимо право на избор на представител.

58 Напротив, историята на създаване на тази директива позволява да се направи заключението, че първоначалната цел във всички договори за застраховка на правни разноски да се гарантира свободният избор на представител, без този избор да е обусловен от възникването на конфликт на интереси, е запазена, макар да е ограничена до съдебните и административните производства.

59 Четвърто, следва да се констатира, че член 5 от Директива 87/344 действително дава право на държавите членки да предвиждат освобождаване от прилагането на член 4, параграф 1 от тази директива в някои случаи, свързани с употребата на пътни превозни средства. Това изключение от правото на свободен избор на представител трябва все пак да се тълкува ограничително и следователно не може да обоснове съображения по аналогия.

60 Освен това е безспорно, че общностният законодател не е предвидил изключение за случаите, когато голям брой притежатели на полици са увредени от едно и също събитие.

61 В това отношение UNIQA и Комисията изтъкват, че към момента на приемане на Директива 87/344 явлението „колективни вреди“ все още не е познато. Ето защо правото на свободен избор на представител по силата на член 4, параграф 1, буква а) от тази директива не можело да се приложи в случаите на колективни вреди.

62 Тези доводи не могат да бъдат приети.

63 Всъщност, от една страна, явлението, свързано със събития, засягащи по един и същ начин значителен брой лица, не е ново. Както отбелязва г-н Eschig, преди приемането на Директива 87/344 са регистрирани много случаи.

64 От друга страна, дори да се предположи, че на равнище държави членки нови обстоятелства биха довели до увеличаване на исковете за колективна защита на интересите на членове на група лица, съгласно действащото общностно право тези обстоятелства не могат да ограничат свободата на застрахованите за правни разноски лица да участват или да не участват в такъв иск и евентуално да изберат юридически представител.

65 На последно място, необходимо е да се уточни, че целта на Директива 87/344 не е да се хармонизират напълно договорите за застраховка на правни разноски в държавите членки, както и че съгласно действащото общностно право те са свободни да определят приложимия към посочените договори режим.

66 Независимо от това държавите членки трябва да упражняват правомощията си в тази област, като зачитат общностното право, и в частност член 4 от Директива 87/344.

67 Освен това е уместно да се напомни, че националната юрисдикция следва да тълкува разпоредбите на VersVG, доколкото е възможно, в светлината на текста и на целта на Директива 87/344, като има предвид даденото по-горе тълкуване на член 4, параграф 1 от последната, за да се постигне целеният от споменатата директива резултат и следователно да се съобрази с член 249, трета алинея ЕО (вж. в този смисъл по-специално Решение от 5 октомври 2004 г. по дело Pfeiffer и др., C-397/01—C-403/01, Recueil, стр. I-8835, точка 113).

68 Ето защо на първия въпрос следва да се отговори, че член 4, параграф 1, буква а) от Директива 87/344 трябва да се тълкува в смисъл, че когато голям брой притежатели на полици са увредени от едно и също събитие, застрахователят на правни разноски не може да запази правото сам да избере юридическия представител на всички засегнати застраховани лица.

По втория въпрос

69 Предвид отговора на първия въпрос не следва да се отговаря на втория въпрос.

По съдебните разноски

70 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

Член 4, параграф 1, буква а) от Директива 87/344/ЕИО на Съвета от 22 юни 1987 година относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно застраховките за съдебни разноски трябва да се тълкува в смисъл, че когато голям брой притежатели на полици са увредени от едно и също събитие, застрахователят на правни разноски не може да запази правото сам да избере юридическия представител на всички засегнати застраховани лица.

Подписи